

U OVOM IZDANJU DONOSIMO:

Akteri sistema socijalne zaštite u 10 opština/općina i Brčko distriktu kreiraju sigurno okruženje za svako dijete.

SADRŽAJ

- Intervjui sa ministrima u sistemu socijalne zaštite i inkluzije za djecu
- Deseta sjednica Upravnog odbora SPIS programa
- Pripremne radionice za predstavnike opština-općina u trećoj fazi programa SPIS
- Delegacija Evropske unije u BiH i UNICEF u zajedničkim posjetama projektnim aktivnostima
- Stručne radionice za predstavnike SPIS općina-opština
- Radionice za djecu
- Predstavljanje partnera programa SPIS
- Plan aktivnosti

Program „Jačanje sistema socijalne zaštite i inkluzije djece” je višegodišnji, multidisciplinarni program podrške procesu evropskih integracija Bosne i Hercegovine u oblasti društvene zaštite, socijalne inkluzije i prava djeteta. Ciljne grupe programa su kreatori politika i stručnjaci zaduženi za reformu sistema socijalne zaštite, kao i ranjive kategorije djece i porodica. Evropska unija finansira ovaj projekat od 2008. godine iz Instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA) u iznosu od 4,1 miliona EUR, sa ciljem da pomogne izgradnju sistema koji će osigurati adekvatnu politiku i njenu sprovedbu sa ciljem socijalne zaštite i inkluzije djece i njihovih porodica.

U realizaciji projekta učestvuju sva nadležna ministarstva, te brojni partneri iz nevladinog sektora i civilnog društva. U trećoj fazi programa SPIS (2011.-2012.) ciljne lokacije su općine-opštine: Čelinač, Derventa, Gacko, Gornji Vakuf/Uskoplje, Kupres, Mrkonjić Grad, Posušje, Prnjavor, Tešanj, Velika Kladuša i Brčko distrikt.

MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA BOSNE I HERCEGOVINE • MINISTARSTVO ZA LJUDSKA PRAVA I IZBJEGLICE BOSNE I HERCEGOVINE • DIREKCIJA ZA EKONOMSKO PLANIRANJE BOSNE I HERCEGOVINE
MINISTARSTVO RADA I SOCIJALNE POLITIKE FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE • MINISTARSTVO ZDRAVLJA I SOCIJALNE ZAŠTITE REPUBLIKE SRPSKE • VLADA BRČKO DISTRIKTA

МИНИСТАРСТВО ЦИВИЛНИХ ПОСЛОВА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ • МИНИСТАРСТВО ЗА ЛЈУДСКА ПРАВА И ИЗБЈЕГЛИЦЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ • ДИРЕКЦИЈА ЗА ЕКОНОМСКО ПЛАНИРАЊЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
МИНИСТАРСТВО РАДА И СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ • МИНИСТАРСТВО ЗДРАВЉА И СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ • ВЛАДА БРЧКО ДИСТРИКТА

Ovaj projekat finansira Evropska unija

AKTERI SISTEMA SOCIJALNE ZAŠTITE U 10 OPŠTINA/OPĆINA I BRČKO DISTRIKTU KREIRAJU SIGURNO OKRUŽENJE ZA SVAKO DIJETE

U Čelincu, Derventi, Gacku, Gornjem Vakufu/Uskoplju, Kupresu, Mrkonjić Gradu, Posušju, Prnjavoru, Tešnju, Velikoj Kladuši i Brčko Distriktu općinski odbori programa SPIS pripremili su akcione planove društvene zaštite za djecu, koje u konačnici trebaju usvojiti općinska-opštinska vijeća, odnosno vlasti Distrikta Brčko. Dio akcionih planova su i posebno usmjereni projekti za rješavanje odabranih prioriteta pitanja. Općinski-opštinski odbori na koncu trebaju prerasti u stalne komisije zadužene za dječiju zaštitu. Institucije čiji članovi učestvuju u upravnim odborima potpisuće memorandume o saradnji koji će definirati obaveze svih u socijalnoj zaštiti i inkluziji djece.

„Projektom smo veoma zadovoljni, posebno bih naglasila bolju saradnju u rješavanju problema, razmjenu informacija i iskustava, što će doprinijeti efikasnijem pružanju usluga dječije i socijalne zaštite”, kaže Granedina Radivojević, predsjednica Opštinskog upravnog odbora SPIS-a u Čelincu i predsjednica Skupštine opštine Čelinac.

Upravni odbor u Čelincu do sada je uradio analizu situacije socijalne zaštite i inkluzije djece u opštini Čelinac, a počeo je i monitoring upisa djece u osnovne škole. Podaci se prikupljaju od aprila, UNICEF je isporučio računar sa instaliranim programom, a obučen je i službenik za unos podataka u bazu. Na osnovu analize stanja, odlučeno je da posebno usmjereni projekat bude jačanje kapaciteta Centra za socijalni rad za pružanje usluga djeci i mladima ometenim u

fizičkom i psihičkom razvoju i njihovim roditeljima. Projekat će namjenski opremiti Centar za socijalni rad, a nove aktivnosti će obuhvatiti i rad logopeda sa djecom kroz trijažu i individualni tretman. Pored navedenog planirane su i radionice za djecu sa posebnim potrebama i savjetodavni rad sa njihovim roditeljima. *„Značaj projekta je u tome što se aktivnosti odvijaju u saradnji sa Domom zdravlja „Sv. Vračevi”, edukacijsko-rehabilitacijskim centrom, te osnovnim školama, iz Čelinca, Jošavke, i Stare Dubrave, Dječijim vrtićem, „Neven” i opštinom Čelinac, čime se jača i intersektoralna saradnja”,* kaže Granedina Radivojević dodajući da se u ovoj opštini na kraju projekta sprema okrugli sto na kome će učestvovati svi akteri dječije i socijalne zaštite iz ove opštine.

U općini Posušje rade na sličnom posebno usmjerenom projektu i također su zadovoljni činjenicom da je SPIS povezoao aktere dječije zaštite. Posebno ih raduje činjenica da će se zajedničke aktivnosti nastaviti i nakon okončanja projekta kroz općinsku komisiju te uz potpisivanje protokola o saradnji među institucijama - akterima dječije zaštite.

„U projektu sarađujemo kao predstavnici institucija. Kada se na kraju potpiše protokol, onda se institucije obavezuju na daljnju saradnju bez obzira ko bude na našem mjestu, što je vrlo koristan segment projekta”, kaže Marinka Jukić, predsjednica Upravnog odbora projekta u Posušju i direktorica Centra za socijalni rad. Dodaje da je nakon analize stanja Upravni odbor odlučio unaprijediti usluge Centra za socijalni rad i opremiti poseban odjel za terapije, radionice i logopedске tretmane za djecu sa smetnjama u razvoju. Prema dostupnim podacima u ovoj općini ima oko 50 potencijalnih korisnika. *„Posebno usmjerenim projektom namjeravamo pružiti adekvatnu podršku djeci kojoj je to najpotrebnije. Planiramo nabavku logopedskog aparata i upošljavanje logopeda te okupljanje tima stručnjaka. Oni će u određenim terminima tokom sedmice biti na raspolaganju*

djeci, da roditelji ne bi morali djecu voditi u Mostar ili čak u Split kao do sada”, kaže članica OUO Rafaela Galić.

U Općini Tešanj zaključili su kako Centar za socijalni rad već u velikoj mjeri brine o djeci sa posebnim potrebama kroz brojne aktivnosti među kojima je i Dnevni centar za djecu sa posebnim potrebama. Kao glavne prioritete identificirali su djecu s poremećajima u ponašanju, djecu iz nefunkcionalnih porodica i djecu izloženu nasilju.

„Bježanje s nastave, vršnjačko nasilje i loše ponašanje osnovni su problemi koje smo evidentirali. Naš posebno usmjereni projekat odnosi se na djecu sa rizičnim ponašanjem. Planiramo osnovati mobilni tim stručnjaka koji će u osnovnim školama raditi direktno sa tom djecom i njihovim roditeljima. Drugi segment projekta biće porodično savjetovanište pri Centru za socijalni rad, kao i radionice za djecu sa rizičnim ponašanjem”, kaže Sabrija Kavazović, direktorica Centra za socijalni rad Tešanj i predsjednica Upravnog odbora Projekta.

Podršku djeci s posebnim potrebama pružiće Općina Kupres čiji je Upravni odbor zaključio kako u tom segmentu postoji najveća potreba. *„Fokusirat ćemo se na usluge za djecu s posebnim potrebama i njihove roditelje, kroz stručnu podršku logopeda, defektologa, pedagoga i psihologa, bilo u vidu radionica ili individualnog rada s djecom. U Kupresu nema dovoljno stručnog kadra za pomoć djeci s posebnim potrebama, te nam je cilj omogućiti spomenutoj skupini što bolji i stručniji rad, angažirajući različite stručnjake. Djeca s posebnim potrebama kao ni njihovi roditelji nemaju ponudjenih nikakvih sadržaja, te se nadamo na ovaj način pomoći i djeci da se što više druže i roditeljima da razmijene znanja i iskustva. Jedna od aktivnosti u okviru SPIS projekta je i baza podataka o djeci od 0-6 godina, za koju su podaci velikim dijelom već uneseni”, kaže Lucija Musić, članica Upravnog odbora i pedagog u OŠ „Fra Miroslava Džaje” u Kupresu.*

Dodaje kako također rade i s aktivističkom grupom od 11 učenika iz srednje škole, te 11 učenika iz osnovne škole: *„Održane su četiri radionice, a u planu je peta i posljednja u ovom ciklusu. Na samom kraju, planiran je sastanak s grupom odraslih za podršku. Što se tiče nezadovoljstva nećime ili nekim trenutno ga nema; sve protječe po planiranom redu te smo do sada vrlo zadovoljni”, kaže Lucija Musić.*

Opštinski upravni odbor Prnjavor analizom je definirao tri socijalno isključene grupe djece: djeca sa smetnjama u razvoju, vaspitno zanemarena i zapuštena djeca i djeca iz nefunkcionalnih porodica. *„Kao prioriteta grupa izabrana su djeca sa smetnjama u razvoju, a kao aktivnost osnivanje Dnevnog centra za njih. Na području naše opštine trenutno je 15 djece koja nisu smještene u institucije niti su obuhvaćena nekim od vidova vaspitno obrazovnog rada, tako da će se na ovaj način i ona uključiti. Kroz Dnevni centar će se obezbijediti participacija djece i mladih kao i njihovih roditelja, i očekujemo da će on pozitivno uticati na smanjenje broja socijalno isključene djece i mladih”, kaže Dragana Šćepović, predsjednica Upravnog odbora Prnjavor i direktorica Centra za socijalni rad.*

INTERVJU:

SREDOJE NOVIĆ, MINISTAR, MINISTARSTVO CIVILNIH POSLOVA BIH

„SPIS je jedinstven intersektorski projekat”

Kako ocjenjujete dosadašnje rezultate SPIS programa?

Kroz SPIS program su uz svesrdnu podršku UNICEF-a i Evropske unije pokrenuti procesi jačanja sistema socijalne zaštite i inkluzije na svim nivoima vlasti, naročito imajući u vidu zaštitu djece kao najranjivije kategorije stanovništva u Bosni i Hercegovini. SPIS je uvezao nadležne institucije, mobilisao njihove kapacitete i uveo metodologiju u pristupu prema djeci koja se zasniva na poštovanju ljudskih prava i participaciji učesnika. Ovaj program poseban naglasak stavlja na sektore porodične i dječije zaštite, zdravstva i obrazovanja, čime se podstiče snažnija međusektorska saradnja s ciljem bržeg i efikasnijeg rješavanja pitanja koja se tiču djece.

SPIS programom su proizvedeni i usvojeni različiti analitički dokumenti koji su nam pokazali ključne izazove u oblasti društvene brige o djeci, a na osnovu kojih sve nadležne institucije mogu usmjeravati svoje buduće aktivnosti ka poboljšanju položaja djece u Bosni i Hercegovini. Istraživanja su pokazala da je stanje u ovoj oblasti ozbiljno i da svi u okviru svojih nadležnosti trebaju uložiti maksimalne napore da se stanje poboljša. Uloženo je mnogo truda i rada u osmišljavanje i realizaciju aktivnosti koje će dati vidljive rezultate, a jedan primjer su centri za rani rast i razvoj djece u kojima se objedinjuju socijalne usluge potrebne najranjivijoj kategoriji stanovništva u BiH – djeci. Vrijednost SPIS programa ogleda se i u činjenici da po pitanju zaštite djece postoji jedinstvena vizija, a tome svjedoči i nedavno usvoje-

na Okvirna politika unapređenja ranog rasta i razvoja djece kao dokument sa jasnim ciljevima i pravcima djelovanja u ovoj oblasti.

Kako ocjenjujete ulogu Ministarstva civilnih poslova BiH u SPIS programu?

Ministarstvo civilnih poslova BiH predsjedava Upravnim odborom programa, krovnim tijelom zaduženim za odobravanje strateških pravaca i aktivnosti SPIS programa. Kako je riječ o intersektorskom projektu, i kao takvom jedinstvenom u cijeloj BiH, Ministarstvo civilnih poslova BiH je koordiniralo sve aktivnosti sa sektorom zdravstva, sektorom obrazovanja i sektorom socijalne zaštite, kako unutar samog Ministarstva, tako i sa entitetskim ministarstvima zaduženim za navedene oblasti.

Koje aktivnosti ste planirali za 2012. godinu?

Ministarstvo civilnih poslova BiH planira organizaciju sjednica Upravnog odbora te nekoliko stručnih tematskih sastanaka sa predstavnicima nadležnih entitetskih ministarstava s ciljem jačanja međusektorskog dijaloga u oblasti socijalne zaštite i inkluzije djece. Takođe, bićemo domaćini Konferenciji o socijalnoj zaštiti i inkluziji djece na kojoj ćemo ugostiti kako eksperte iz regije i Evropske unije, tako i domaće snage kako bi se donijele preporuke za jačanje sistema socijalne zaštite i inkluzije djece u BiH.

Koji su najveći izazovi da se potpuno ostvari društvena zaštita i inkluzija za svako dijete?

Za unapređenje zaštite prava i položaja djece ključan je kontinuiran i posvećen rad sa svim društvenim akterima zaduženim za donošenje odluka koje se tiču djece. Političarima, vaspitačima, nastavnicima, roditeljima, djeci – svima nam UN Konvencija o pravima djeteta koju je BiH preuzela i njene odredbe ugradila u relevantne zakone, treba biti putokaz i podsjetnik šta smo sve dužni učiniti da obezbjedimo sva prava za svako dijete. Preduzimanje sistemskih akcija potrebno je prvenstveno usmjeriti prema najranjivijim kategorijama djece i to prema djeci sa poteškoćama u razvoju, djeci nezaposlenih roditelja, djeci roditelja korisnika socijalne pomoći, djeci samohranih roditelja, djeci u višečlanim porodicama, djeci smještenoj u hraniteljske porodice ili socijalne ustanove, te djeci pripadnicima nacionalnih manjina. Nadamo se da će UNICEF i Delegacija Evropske unije prepoznati značaj započetih procesa i podržati napore da se stanje u oblasti socijalne zaštite i inkluzije djece u BiH poboljša, jer u vremenu u kojem je siromaštvo najveći uzrok uskraćenosti djeteta u razvoju i obrazovanju - u siromaštvu živi oko 66% porodica s troje i više djece i 32% porodica s dvoje djece - programi jačanja sveobuhvatne društvene zaštite i inkluzije djece predstavljaju nezamjenjiv doprinos socijalnom razvoju zemlje.

INTERVJU:

DAMIR LJUBIĆ, MINISTAR, MINISTARSTVO ZA LJUDSKA PRAVA I IZBJEGLICE BIH

„SPIS program je napravio iskorak u rješavanju ključnih prepreka”

Kako ocjenjujete dosadašnje rezultate SPIS programa?

S obzirom na cilj programa, unapređenje sistema socijalne zaštite inkluzije djece na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini, a imajući u vidu svu složenost ciljane oblasti kao i složenost političke situacije u BiH, možemo reći da je SPIS program ponudio veoma inovativna rješenja na polju sveukupne društvene zaštite. Pozitivan doprinos SPIS programa je danas vidljiv na različitim nivoima, jer konceptualno funkcionira na način da doprinosi osnaživanju državnih i entitetskih institucija zaduženih za ovu oblast kroz razvoj politika i strategija državnih i entitetskih institucija, a s druge strane ima veoma važnu ulogu na lokalnom nivou.

Kako ocjenjuje ulogu Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH u SPIS programu?

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice je već par godina uključeno i značajno doprinosi ostvarivanju ciljeva određenih SPIS programom. S tim u vezi Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH predstavlja veoma važnu kariku u lancu sustava socijalne zaštite i inkluzije djece u BiH. Kroz svoju koordinirajuću ulogu u SPIS programu bili smo u prilici doprinijeti razvoju različitih nivoa socijalne zaštite koje potpadaju pod okrilje zaštite osnovnih ljudskih prava i sloboda. Uzevši u obzir dosadašnje aktivnosti, objavljene publikacije, smjernice, analize itd. urađene u okviru ovog programa možemo reći da je uloga Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH u SPIS programu, više nego zadovoljavajuća.

Koje aktivnosti ste planirali za 2012. godinu?

U okviru godišnjeg plana rada za 2012. godinu, koje je potpisalo Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH omogućeno je pružanje tehničke pomoći za razvoj integriranih politika i strategija radi rješavanja problema isključenosti i ugroženosti obitelji i radi povećavanja njihovog pristupa os-

novnim socijalnim uslugama. Vodeći se potpisanim planom rada i obavezama u 2012. godini, Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH će uraditi Situacijsku analizu o socijalno isključenim kategorijama djece u BiH kao i Analizu pravnog okvira, usaglašavanje sa Konvencijom o pravima djeteta i usklađivanje zakonskih odredbi vezano za ranjivost djece. Pored toga, Ministarstvo će pružati podršku u izradi Situacijske analiza u oblasti socijalne, obiteljske i dječije zaštite u BiH 2012 te će pružati podršku prilikom izrade Analize usklađenosti sistema i standarda socijalne zaštite i inkluzije djece u BiH sa međunarodnim zahtjevima.

Koji su najveći izazovi da se potpuno ostvari društvena zaštita i inkluzija za svako dijete?

Najveći izazovi s kojima smo se susreli i još uvijek se susrećemo u cilju ostvarivanja društvene zaštite i inkluzije, odnosno ostvarivanja prava za svako dijete, predstavlja složena struktura vlasti u BiH i siromaštvo, odnosno ukupna društveno ekonomska situacija u zemlji. SPIS program je prepoznao ovu problematiku u svojoj ranoj fazi, ali problem i dalje ostaje prisutan jer on ne obuhvata samo sustav socijalne zaštite već i sve ostale sfere društvenog života građana Bosne i Hercegovine. Danas možemo reći da je SPIS program napravio određen iskorak u rješavanju ključnih prepreka na koje se nailazilo tijekom provedbe ovog programa.

**ZA SVAKO DIJETE
ZA SVAKO DIJETE**

INTERVJU:
DR RANKO ŠKRBIĆ, MINISTAR,
MINISTARSTVO ZDRAVLJA I SOCIJALNE
ZAŠTITE REPUBLIKE SRPSKE

Kako ocjenjuje ulogu Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske i šta ce biti urađeno u toku 2012 godine?

Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske u potpunosti se uključilo u implementaciju ovoga programa. Ministarstvo je koordinirajuće tijelo u implementaciji ovog programa, ali, istovremeno, ono je i glavni nosilac aktivnosti koje se dešavaju na području Republike Srpske. SPIS program prati strateške pravce Ministarstva u oblasti zdravstvene i socijalne zaštite djece. Treba napomenuti da je kroz podršku SPIS programa Ministarstvo uradilo nekoliko veoma značajnih strateških dokumenata koji bitno određuju daljnji tok razvoja ovih oblasti. S tim u vezi, procjenjujem da je uloga Ministarstva za uspješnost ovoga programa od ključne važnosti, a posebno kada se tiče obezbjeđivanja njegove održivosti.

Koji su najveći izazovi da se potpuno ostvari društvena zaštita i inkluzija za svako dijete?

Najčešći razlozi su problemi ekonomske snage društva, ali tu je i čitav niz razloga koji su vezani za tradicijske, kulturne, religijske a ponekad i vrijednosne koncepte koje pojedina društva praktikuju. Vjerovatno je i to razlog zbog čega veliki broj djece u svijetu danas živi u siromaštvu. Nažalost, uvijek je u svijetu kroz istoriju pa tako i danas bilo djece koja su ostajala neprepoznatljiva u sistemima društvene podrške. Naše društvo konstatno nastoji povećavati resurse podrške djeci i njihovim porodicama. Institucije vlast, građanske i privatne inicijative su učinile čitav niz aktivnosti kako bi se poboljšao položaj i društvena podrška djece u Republici Srpskoj. Naravno da to još nije dovoljno. Zadovoljni smo sa učinjenim, ali sigurni smo da možemo više i bolje. Potrebno je više ulagati u sisteme podrške djeci i njihovim roditeljima. Na tom planu Republika Srpska i dalje će intenzivno raditi.

INTERVJU:
DAMIR MAŠIĆ, FEDERALNO
MINISTARSTVO OBRAZOVANJA I NAUKE

Kako ocjenjujete dosadašnje rezultate SPIS programa i koje aktivnosti ste planirali za 2012. godinu?

Kao konkretan rezultat implementacije Projekta na općinskom nivou značajno je integriranje podataka o stanju djece, uspostavljanje baze podataka o djeci i monitoringa prava djece u saradnji sa nevladinim sektorom, osnaživanje profesionalnih resursa, povećanje efikasnosti i kapaciteta servisa kroz uspostavljanje sistema škola - prijatelja djece, uključujući i pojačane kapacitete za obrazovnu inkluziju djece sa posebnim potrebama te uspostavu sistema promocije ranog dječijeg razvoja. Doprinos SPIS projekta je posebno značajan u modeliranju pozitivnih inkluzivnih praksi u odabranim lokalnim zajednicama, davanju prijedloga za unapređenje zakonske regulative, statističkog sistema, institucionalnih kapaciteta koji će omogućiti adekvatne i kvalitetne servise, kao i veću dostupnost servisa u oblasti obrazovanja, zdravstva i socijalne zaštite za djecu u BiH. Za 2012 godinu, u skladu sa prioritnim pravcima djelovanja definisanim Politikom ranog rasta i razvoja djece u FBiH učestvovat ćemo u aktivnostima koje osnažuju porodicu i potiču odgovorno i zdravo roditeljstvo, te u implementaciji kurikuluma za ranu detekciju i intervenciju, a poseban fokus će biti na povećanju obuhvata i dostupnost predškolskog odgoja i obrazovanja svoj djeci uz individualni pristup i kontinuirano praćenje rasta i razvoja djece sa naglaskom na značaj zdrave ishrane, zdravih navika i sigurnog okruženja u kojem djeca žive i borave.

Koji su najveći izazovi da se potpuno ostvari društvena zaštita i inkluzija za svako dijete?

U oblasti obrazovanja naročito je važno povećanje obuhvata predškolskim odgojem i obrazovanjem i to u skladu sa individualnim potrebama svakog djeteta, odnosno predškolski odgoj i obrazovanje učiniti dostupno svoj djeci. Međutim, potpuno ostvarivanje društvene zaštite i inkluzije za svako dijete moguće je jedino međusektorskim integrisanim djelovanjem, a osnovni preduslov za to je unapređenje postojećih okvira javnih politika kao i međusobna suradnja svih relevantnih aktera na lokalnom, entitetskom i državnom nivou.

INTERVJU:
VJEKOSLAV ČAMBER, MINISTAR,
FEDERALNO MINISTARSTVO RADA I
SOCIJALNE POLITIKE

Kako ocjenjujete dosadasnje rezultate SPIS programa?

SPIS programom BiH dobila je jedan inovativni pristup u unapređenju socijalne zaštite i inkluzije najranjivije kategorije našeg društva – djece. SPIS program pruža mogućnosti unapređenju svih sfera socijalne zaštite, tako da bitna aktivnost, koju provodimo u ovoj godini jeste harmonizacija zakona iz oblasti socijalne zaštite. Federalno ministarstvo rada i socijalne politike trenutno radi na reviziji postojećeg Zakona o osnovama socijalne zaštite, koji će se raščlaniti na četiri zakona. Ovo je jedan od početnih koraka reforme socijalne zaštite u FBiH, tako i jačanju sistema socijalne zaštite i općenito zaštite djece i porodica.

Koji su najveći izazovi da se potpuno ostvari društvena zaštita i inkluzija za svako dijete?

Proces potpunog ostvarenja jednakih prava za svako dijete je dugotrajan proces, u kojem zajedničkim djelovanjem svih relevantnih aktera sa svih nivoa vlasti se može doprinijeti u potpunom ostvarenju društvene zaštite i inkluzije djece. Ovakav proces zahtjeva određena finansijska sredstva i ljudske resurse. Ministarstvo će i dalje pružati punu podršku implementaciji SPIS programa, te ulažemo sve naše nade u iznalaženju novih donatorskih sredstava, kako bi se program proširio na što više općina, i tako se obuhvatio što veći broj djece i njihovih porodica.

INTERVJU:
DR. RUSMIR MESIHOVIĆ, MINISTAR,
FEDERALNO MINISTARSTVO
ZDRAVSTVA

Kako ocjenjujete dosadašnje rezultate SPIS programa?

Sistem socijalne zaštite i inkluzije je unaprijeđen pomenu-tom saradnjom, prvenstveno kreiranjem politika i dokumen-tata koji imaju za cilj da poboljšanju i omoguće bolje uvjete za život djece i njihovih porodica. Program je ambiciozno osmišljen, te je spektar njegovog djelovanja raznolik i širok.

Koje aktivnosti ste planirali za 2012. godinu?

Federalno ministarstvo zdravstva učestvuje u izradi Strate-gije za unaprijeđenje ranog rasta i razvoja koja proizilazi iz usvojene Politike za unaprijeđenje ranog rasta i razvoja za FBiH od strane Vlade FBiH. Kako je Federalno ministarstvo zdravstva potpisnik protokola o saradnji za unaprijeđenje ra-nog rasta i razvoja, mnogobrojne aktivnosti će se realizova-ti u skladu s Protokolom. Također, Federalno ministarstvo zdravstva će zauzeti aktivno sudjelovanje u planiranim en-titetskim i državnim konsultativnim radionicama, bitnim za program, te će koordinirati s kantonalnim ministarstvima zdravstva glede programa i pružati stručnu i svaku drugu pomoć općinskim organima kako bi implementacija progra-ma bila što uspješnija.

Koji su najveći izazovi da se potpuno ostvari društvena zaštita i inkluzija (sva prava) za svako dijete?

Proces ostvarivanja potpune zaštite i inkluzije djece za-htjeva realizaciju mnogih aktivnosti i dodatni vremenski okvir za djelovanje, te su potrebna finansijska sredstva kao i dodatni ljudski resursi. Nadam se da će UNICEF i po zva-ničnom okončanju programa "Jačanje socijalne zaštite i in-kluzije djece u BiH-SPIS" nastaviti da pruža tehničku i finan-sijsku podršku kako bi ostvarili naš zajednički cilj. Obzirom da je Vlada FBiH dosadašnjim djelovanjem pokazala visok stepen senzibilnosti za ovu oblast, Federalno ministarstvo zdravstva će uprkos ograničenju finansijskih resursa svoje aktivnosti i dalje usmjeravati ka osiguranju zdravlja i bolje budućnost za svu djecu.

PRIPREMNE RADIONICE ZA PREDSTAVNIKE NOVIH OPŠTINA-OPĆINA

Sarajevo, 27.2.2012. - Predstavnici novih 10 ciljnih općina/opština i Brčko Distrikta okupili su se na dvijema pripremnim radionicama kako bi se bolje upoznali sa konceptom socijalne (društvene) zaštite i inkluzije, ciljevima, strukturom, metodologijom, partnerima i očekivanim rezultatima projekta koji finansira Evropska unija „Jačanje sistema socijalne zaštite i inkluzije za djecu u BiH”.

Na pripremnim radionicama koje su održane u Tesliću 23. i 24. februara za opštine iz Republike Srpske i Brčko Distrikt, i u Sarajevu 27. i 28. februara za Federaciju BiH predstavljeni su primjeri dobre prakse ciljnih opština iz prethodne faze (Bileća, Laktaši, Novi Grad Sarajevo i Novi Travnik). Radne grupe su definisale preporuke za ključna pitanja i dogovorile naredne aktivnosti u provedbi programa na svim nivoima.

ODRŽANA 10. SJEDNICA SPIS UPRAVNOG ODBORA

Deseti sastanak Upravnog odbora programa „Jačanja sistema socijalne zaštite i inkluzije za djecu u BiH - SPIS“ kojim predsjedava Ministar civilnih poslova BiH, gđin Sredoje Nović, održan je 12. aprila 2012. uz sudjelovanje ključnih vladinih predstavnika, UNICEF-a i Delegacije Evropske unije u BiH kao glavnog donatora programa u svojstvu posmatrača.

Upravni odbor je odobrio Operativni plan za provedbu projekta u skladu sa vremenskim okvirom projekta. Članovi SPIS Upravnog odbora su razgovarali o glavnim preporukama koje su rezultat pripremnih entitetskih radionica održanih u februaru sa predstavnicima deset novih općina i Brčko Distrikta te zaključili da se SPIS promotivni film distribuira i općinama koje ne učestvuju u SPIS programu, kako bi pozitivna iskustva i prakse potakli općinske vlasti na primjenu integrisanog modela dječije zaštite. Upravni odbor je informisan o glavnim preporukama Monitoring izvještaja prethodne dvije faze SPIS programa, te o mogućnostima daljeg finansiranja programskih aktivnosti. Članovi Upravnog odbora saglasni su da je potrebno razmotriti realokaciju programskih IPA sredstava koja nisu upotrijebljena na ovaj program, koji je ključan za podršku najranjivijoj kategoriji stanovništva u Bosni i Hercegovini – djeci.

Upravni odbor osigurava protok informacija između različitih partnera i koordinaciju aktivnosti na državnom, entitetskom i nivou Brčko Distrikta. Svake godine, Upravni odbor podnosi Godišnji izvještaj Vijeću ministara BiH na usvajanje. Na sastanku su, pored ministra Ministarstva civilnih poslova BiH, učestvovali i ministar Ministarstva rada i socijalne politike Federacije BiH, gđin Vjekoslav Čamber, direktorica Direkcije za ekonomsko planiranje BiH, gđa Ljerka Marić, direktorica UNICEF kancelarije u BiH, gđa Florence Bauer, pomoćnik ministra za ljudska prava u Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice BiH, gđa Saliha Đuderija, pomoćnik ministra za socijalnu zaštitu u Ministarstvu zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske, gđin Ljubo Lepir, te predstavnica Delegacije Evropske Unije u BiH, gđa Natalia Dianiskova u svojstvu posmatrača.

POSJETE PROJEKTNIM AKTIVNOSTIMA

Predstavnicu Delegacije Evropske unije u Bosni i Hercegovini, Natalia Dianiskova, šefica sekcije Operacija za socijalni razvoj, civilno društvo i prekograničnu saradnju i zamjenica predstavnice UNICEF-a u BiH, Anne-Claire Dufay, boravile su u zajedničkoj posjeti Općini Tešanj 22. maja 2012. Tokom posjete, sastale su sa načelnikom Općine Tešnja, gops. Fuadom Šišićem, učestvovala na sastanku predstavnika općinskog upravnog odbora o socijalnoj zaštiti i inkluziji, te prisustvovala sastanku o budžetu. Također, delegacije su provele vrijeme sa djecom, uposlenicima škola i NVO partnerima tokom radionice o nenasilnom sprječavanju sukoba, te posjetile radionice sa djecom o izradi jednogminutnih filmova.

Ambasador Peter Sorensen, šef Delegacije Evropske unije u Bosni i Hercegovini i specijalni predstavnik EU, zajedno sa gđom Florence Bauer, predstavnicom UNICEF-a u Bosni i Hercegovini, posjetio je 20. februara Osnovnu školu "Džemaludin Čaušević" i Integrisani centar za rani razvoj djeteta u Općini Novi Grad u Sarajevu. *"Nadam se da će djeca sa kojom sam se danas sreo jednog dana postati građani Evropske unije. Drago mi je što sam lično vidio da podrška Evropske unije čini razliku u životima djece i njihovih porodica, pogotovo ugroženih kategorija."* – izjavio je ambasador Sorensen.

Uz podršku Evropske unije i UNICEF-a, između ostalih, u okviru inicijative "škola-prijatelja djece", Osnovna škola "Džemaludin Čaušević" postala je model inkluzivnog obrazovanja romske djece kao i djece sa poteškoćama u razvoju, kroz kvalitetno obrazovanje bazirano na metodologiji usmjerenoj na potrebe djeteta, sa fokusom na profesionalni razvoju nastavnika i stvaranje stimulativnog okruženja koje pogoduje učenju po mjeri svakog djeteta. Integrisani centar za rani razvoj djeteta uspostavljen je 2009. godine uz pomoć sredstava EU sa ciljem da podrži djecu koja žive u prigradskim zajednicama da dobiju jednak pristup predškolskim, zdravstvenim i uslugama socijalne zaštite. Ovaj centar nudi inovativni model integrisanih usluga za djecu i roditelje koje treba da unaprijede zdravlje, način ishrane i rani razvoj djece uzrasta do 10 godina, sa specijalnim fokusom na djecu do 3 godine. *"Tokom posjete mogli smo vidjeti da roditelji, staratelji i djeca cijene Centar koji omogućava da na jednom mjestu imaju priliku da uče, dobiju zdravstvene usluge i usluge socijalne zaštite prilagođene djeci. Kućne posjete su takođe dio usluga koja nudi Centar kako bi se obuhvatile i najugroženije porodice u prigradskim naseljima, uključujući romske porodice. Ovakvi centri predstavljaju efikasan način da se osigura socijalna zaštita najugroženijih porodica."* – izjavila je predstavnica UNICEF-a u BiH Florence Bauer.

EDUKACIJA O PISANJU PROJEKTNIH APLIKACIJA ZA PREDSTAVNIKE SPIS OPĆINA

Dvodnevni trening o pisanju projektnih aplikacija održan u aprilu u Sarajevu bio je doprinos jačanju kapaciteta desetina profesionalaca aktivnih u sistemu socijalne zaštite i inkluzije djece.

„Trening je kvalitetan i koristan i svakako će nam pomoći u pisanju posebno usmjerenog projekta koji namjeravamo kandidovati kao upravni odbor, ali i u ostalim aktivnostima koje imamo u opštini. Analizom stanja utvrdili smo da u našoj opštini postoji potreba za dnevnim centrom za djecu sa smetnjama u razvoju i vjerujemo da će nam se kroz sve ove aktivnosti otvoriti mogućnost da to i ostvarimo”, kaže Milan Vojvodić, stručni saradnik u Opštini Prnjavor i član opštinskog upravnog odbora (OUO) u ovoj opštini.

Treningom je zadovoljna i Emira Veljačić, direktorica Centra za socijalni rad Velika Kladuša i članica OUO: *„Nismo često imali priliku sresti se sa pristupom za pisanje projektnih prijedloga kakav možemo naučiti na ovom treningu.*

Vjerujem da će nam sve naučeno koristiti za pisanje posebno usmjerenih projekata.” kaže Emira Veljančić.

Predstavnice OUO Posušje psihologinja Rafaela Galić i socijalna pedagoginja Ivana Bago također su nam kazale da su izrazito zadovoljne treningom koji im je osim što su naučili mnogo korisnih stvari u vezi pisanja projektnih prijedloga, pomoći i da na bolji način shvate principe SPIS projekta uopšte s obzirom da se ranije nisu imale priliku sretati sa toliko sveobuhvatnim projektom. *„Jako sam zadovoljna, i ovo je nešto što nam je bilo potrebno. U OUO smo došli u fazu da trebamo početi raditi na posebno usmjerenim projektima, i ovo je došlo u pravom trenu”,* kaže Rafaela Galić. Ivana Bago dodaje da se OUO posebno dojmio koncept UNICEF-ovih centara za rani rast i razvoj. *„Voljeli bismo i u našoj opštini vidjeti Centar za rani rast i razvoj, i vjerovatno će nam to biti posebno usmjereni projekat. Planiramo posjetiti Centar u Kiseljaku i kontaktirati ostale općine da vidimo koja su to njihova iskustva i primijenimo ih u našoj općini u kojoj je zaista velika potreba za takvim sadržajem s obzirom da imamo veliki broj djece koja nemaju skoro nikakav adekvatan sadržaj”,* kaže Ivana Bago.

ODRŽANE STRUČNE KOMUNIKACIJSKE RADIONICE ZA ČLANOVE OPŠTINSKIH UPRAVNIH ODBORA

Dvije komunikacijske radionice za članove Općinskih upravnih odbora održane su u aprilu 2012. u Sarajevu i Laktašima. Predstavnici opština su imali priliku saznati više o strateškom komuniciranju, komunikaciji za razvoj, društvenom marketing, odnosima sa javnošću i medijima, na radionici koju je organizovala nevladina organizacija Infohouse. Više od pedeset učesnika je imalo priliku čuti savjete voditi kampanje, šta je razlika između informativnih i kampanja koje imaju za cilj promjenu ponašanja, a šta je PR i zašto je važan, koliko je bitna neverbalna komunikacija, kako napraviti dobre štampane materijale, kako treba izgledati, kako govoriti i kako se ponašati u tv emisiji, te kako na najbolji način formulisati izjavu za medije. Učesnici seminara su također imali mogućnost pitati poznato tv lice Aleksandra Hršuma, TV voditelja, kako „upakovati“ informaciju da bude zanimljiva gledateljima, šta oni smiju tražiti od novinara i medija a šta mediji od njih, te kako pripremiti svoju izjavu. Kroz praktične vježbe sa predavačima učesnici su dobili priliku da razbiju strah od javnog gostovanja na televiziji kao i od otvorenog dijaloga. Učesnici treninga su se složili da je ovakva vrsta jačanja komunikacijskih vještina neophodna i više no korisna za svakog stručnjaka zaposlenog u sektoru društvene zaštite.

DJEČJE RADIONICE

Radionica o jednominutnim filmovima u Mrkonjić Gradu: Kako je Vesnin zeko postao filmska zvijezda?

U učionici Osnovne škole „Petar Kočić“ u Mrkonjić Gradu, zeko Vesne Jaguzović iz osmog dva je dobio glavnu ulogu u njenom filmu „Drugarstvo“. Vesna ovaj film snima skupa sa drugarima na radionici OneMinutes Jr kakve u 10 bh. općina-opština realizira udruženje Genesis Project iz Banja Luke. OneMinutesJr je mreža koju čine Evropska kulturna fondacija, Sadberg institut a UNICEF pruža financijsku podršku mreži i asistira u njenom radu. Rezultati radionica su jednominutni filmovi mladih od 12 do 20 godina starosti kroz koje su iskazali svoja mišljenja, stavove, ideje ili digli glas o svojim i problemima svojih vršnjaka. Jedan od deset snimljenih filmova u Derventi je bio među pet najboljih na svjetskom konkursu. Pored toga, članovi Genesis Projecta su u okviru petodnevne radionice obučeni da budu OneMinutes treneri te će kroz radionice u 10 SPIS općina djeci pomoći da naprave više od 50 kratkih filmova.

„Djeca sve sama osmišljavaju, daju ideje kako žele da im filmovi izgledaju i na koji način žele poslati poruku. Mi im samo pomažemo u tehničkom smislu, pokazujemo im osnove snimanja i montaže, ali većinu posla oni sami urade, i to urade izvanredno“, zadovoljan je trener Draško Stojčić iz Genesis Projecta. Djeca ne kriju zadovoljstvo što imaju priliku da rade sa pravom kamerom i realizuju vlastite ideje na način na koji nisu imali priliku ranije. Djevojčica Vesna, junjakinja sa početka teksta koja je u školu donijela svog ljubimca zeka, kaže nam da u svom kratkom filmu obrađuje temu drugarstva tako što pokazuje da i čovjek i zec mogu biti prijatelji. „Na prvi pogled on je običan zec, dugih ušiju i kratkog repa i mekog krzna. Ali vjerujte, čim je moj prijatelj on je nešto posebno“, kaže Vesna, kako nama tako i u filmu o prijateljstvu nje i zeka. O prijateljstvu u svom filmu „Jednina“ govore i Vladan Boroja i Minja Čulić.

„Priča je o dva nerazdvojna prijatelja koji se znaju od najranijeg djetinjstva i o tome kako ništa ne može pokvariti njihovo prijateljstvo“, govori nam Vladan. Dok u ovom filmu radi „isključivo po Vladanovom scenariju“, Minja je također autor jednog od filmova u kojem govori o učenicima koji kod nastavnika imaju povlašten status, ali ih zbog toga prijatelji ignorišu. Izabrao je zanimljiv način pričanja priče kroz animaciju sa ping-pong lopticama.

Prvobitna ideja je bila nešto drugačija, ali na kraju je dobro ispalo.

Nerviraju me oni koji su miljenici nastavnika, znam nekoliko takvih, i želio sam o tome govoriti“, priča nam Minja dok gledamo njegov još nedovršeni film. O temi odrastanja i promjena govori film Dajane Kopuz. „Priču o meni pričaju moje tenisice. Sve krene s jednim tenisicama, starim, a onda dolaze ove nove i nastavljaju priču“, govori nam Dajana. Njena prijateljica Ivana popadić napravila je kratki film u kojem njen drugar iz škole glumi načelnika Mrkonjić Grada i govori o tome šta sve njenom gradu treba da bi bio bolji za djecu.

Jovana Rajak kaže da je odlučila svoj minut upotrijebiti da progovori o problemu međuvršnjačkog nasilja. „Uvijek ima onih koji kroz nasilje hoće da budu iznad svih ostalih, a nisu ništa bolji i vrijedniji od ostalih. U filmu nasilnika prikazujem kao malu figuricu, a mi ostali smo oko njega“, priča nam Jovana o svom filmu.

Život ispričan u minuti

Umjesto da školsku drugaricu zadirkuju zbog poderane majice, u jednom momentu sva djeca iz razreda ustaju, cijepaju svoje majice i svi su ponovno jednaki. Sažetak je ovo jednogminutnog filma učenice sedmog razreda Osnovne škole „19. April” iz Dervente. Da bi kroz pokretne slike ispričala svoju jednogminutnu priču, Sari i ostalim polaznicima radionice pomažu Chris Schuepp koji je prije Dervente vodio slične radionice širom svijeta, uz podršku energične Nadine Hottenrott, te novoobučenih „OneMinutes” trenera iz banjalučkog udruženja „Genesis Project”.

„Želim pokazati na tom primjeru kako smo svi jednaki bez obzira na to kako izgledamo ili kakvu odjeću nosimo”, kaže nam Sara u pauzi snimanja, dok Nadine daje posljednje instrukcije vezane za snimanje posljednje klape filma. Tokom trajanja radionice, djeca su jedni drugima pomagala u pričanju priča, učestvovali kao glumci u filmovima, ali su i razmjenjivali ideje, kako da priča u konačnici najbolje izgleda. Među glumcima u Sarinom filmu je i Dražen Škruga iz osmog razreda, kojeg pored brojnih problema s kojima se njegovi vršnjaci susreću, kao jedan od većih vidio je problem smeća na ulici te je o tome progovorio u svom jednogminutnom uratku. Tinejdžer razmišlja o smeću? „Da. Smeta mi što nam je grad prljav, i ako će ovaj moj film na bilo koji način pomoći, biće mi drago zbog toga. Želio sam ukazati na taj problem kroz film koji govori o jednom čovjeku koji se bori za čistiji grad”, kaže Dražen.

Njegova drugarica iz razreda Olja Milinković već godinama razmišlja o tome zašto nema rasvjete na tri kilometra puta kojim se po vraća kući poslije druge smjene. „Mračno je, ima pasa lotalica, i strah me je ići kući poslije škole. Zbog toga sam kroz ovaj film odlučila ukazati na problem koji nije samo moj, već i problem sve djece koja se neosvjetljenim dijelovima puta pješice vraćaju kući”, kaže Olja. I drugi filmovi koji su urađeni tokom petodnevne radionice nimalo ne zaostaju za spomenutim po svojoj zanimljivosti, izboru tema i zreloom pristupu koji su djeca pokazala, govoreći o njima. Mnogi su ponudili i rješenja.

„Nadine, Draško iz „Genesisisa” i ja im pomažemo, ali je fascinirano s koliko su žara oni sve prihvatili i kako su dobro odreagovali, tako da vam mogu reći kako je najmanje 80 odsto svakog filma djelo same djece. Svidjelo mi se da su teme raznolike, od vršnjačkog nasilja, preko problema smeća, pasa lotalica i nepostojanja rasvjete, pa do priče jednog dječaka koji ukazuje na potrebu brige za starim ljudima. Imaju dobar ‘radar’ za detekciju bitnih i zanimljivih tema u okviru socijalne inkluzije”, kaže nam Chris dok traju završni radovi na montiranju ranije snimljenih materijala. Pored izvanrednih video-radova za koje su djeca nagrađena diplomama, vrijednost okončane radionice je i što su obučeni novi „OneMinutes” treneri iz organizacije „Genesis Project”, dugogodišnjeg partnera UNICEF-a u BiH. „To znači da završetkom radionice ne završava i OneMinutesJr u Bosni i Hercegovini, jer sada mi možemo nastaviti dalje uz podršku UNICEF-a i Evropske Unije. Od Chrisa se moglo mnogo toga naučiti, i sa zadovoljstvom ćemo to nastaviti da primjenjujemo”, kaže Draško Stojčić iz „Genesis Projecta”.

(Tekst i foto: Almir Panjeta, novinar)

Protiv predrasuda prema „hard rockerima”

OneMinutesJr radionice nastavljaju u Osnovnoj školi „9. Septembar” u Medakovu pored Tešnja.

„Radim film o predrasudama prema mojim vršnjacima koji slušaju hard-rock. U filmu želim pokazati vršnjacima da nema ništa loše u tome što neko sluša malo „žešću” muziku, a u filmu će se pojaviti i moji prijatelji iz jednog metal banda”, kaže Dženeta Agić, učenica Osnovne škole „9. Septembar”.

Njena drugarica Elma Korajlić za svoj film bavi se vršnjačkim nasiljem i pokazuje kako se na nasilje ne treba odgovoriti nasiljem. Ujedno je i glavna uloga u filmu: *„Glavna junakinja se bavi borilačkim vještinama i mogla bi lako istući one koji je maltretiraju, ali ona to ne želi već problem rješava na drugi način”,* pojasnila je Elma.

Radionice „Mirno rješenje sukoba”: „Djeca uče kako da prihvate drugo i drugačije”

U deset općina/opština u organizira se i niz radionica za djecu na temu „Mirno rješenje sukoba”. Radionice na kojima djeca s predavačima iz Udruženja „Genesis Project” uče o vještinama komunikacije i suzbijanju stereotipa i predrasuda te održane su i u Osnovnoj školi „Miloš Dujić” u Čelincu. „Ono što djeca na ovim radionicama uče jeste da prihvate drugo i drugačije, da na pravilan način pronalaze rješenja sukoba i da na najbolji mogući način reagiraju i svojim djelovanjem preveniraju sukobe i međuvršnjačko nasilje”, kaže Saša Šarić iz „Genesis Projecta”.

U radionicama u grupama učestvuju djeca starosti od 12 do 15 godina, a članovi grupe biraju se u suradnji sa direktorima, nastavnicima i školskim pedagogima, a kako pojašnjava Šarić, biraju se djeca sa liderskim sposobnostima koja poslije svoja znanja mogu prenijeti na drugare iz škole.

Dok razgovaramo sa Sašom, za stolom Anes, Svetozar, Damjan, Stefan, Barbara, Ivana, Sara, Tina, Nikolina i drugi tefan u grupi rade „Test slušanja” koji se sastoji od 15 pitanja s trikom u posljednjem pitanju o čemu djeca diskutuju sa drugim predavačem Goranom Radićem. Poslije slijedi igra čitanja novinskog teksta, koji se poslije usmeno prepričava, od učenika do učenika, tokom čega se gube neke činjenice, te djeca na plastičan način sagledavaju kako nastaju glasine. „Sviđa nam se ovaj način rada, mogli bismo ovako uvijek. Učimo o tome kako izbjeći sukob, ali i kako do nje ga dolazi, i zbog čega”, kaže nam Tina dodajući kako njoj najviše smeta to što kad se desi nešto loše u školi one koji pozovu odrasle upomoć, vršnjaci nazivaju „izdajicama”.

„Ovdje učimo da, kada imamo problem koji ne možemo sami riješiti, najbolje je da pozovemo starije”, kaže Tina, a Sara, Stefan i ostali dodaju kako vjeruju da će o svemu naučenom moći pričati i sa svojim vršnjacima. U međuvremenu, Goran prelazi na sljedeći zadatak u kojem djeca treba da napišu kraći rad na jednu od tri teme: Zašto je igralište važno u mom životu; Zašto volim školu; Šta bismo promijenili u svom gradu. „O posljednjem bi se podeblja knjiga mogla napisati”, dobacuje neko od djece što izaziva smijeh u grupi, koju ostavljamo da u miru nastavi s radom na temama i kasnijom diskusijom.

(Tekst i foto: Almir Panjeta, novinar)

PREDSTAVLJANJE PARTNERA

IBHI

Projekt „Uvođenje modela socijalne zaštite i inkluzije na nivou opštine” koji od 2008 implementira organizacija Inicijativa za bolju i humaniju inkluziju (IBHI) kao komponentu programa jačanja socijalne zaštite i inkluzije djece u Bosni i Hercegovini. Opći cilj ove projektne suradnje je doprinos SPIS programu u realizaciji njegova dva cilja na lokalnom nivou:

SPIS cilj 3 – Razvoj i implementacija općinskog modela socijalne zaštite i inkluzije djece u 11 ciljanih općina;

SPIS cilj 4 – Jačanje kapaciteta i institucionalnih mehanizama koordinacije i komunikacije između pružaoca usluga socijalne zaštite i tijela koja donose odluke na lokalnom nivou.

INOVA

Uloga INNOVA Management Consulting u Projektu SPIS se ogleda u dva zadatka. Prvi zadatak je pružanje tehničke pomoći u primjeni alata budžetiranja za djecu u odabranim institucijama. Te institucije su Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske, Centar za socijalni rad u Distriktu Brčko, Opština Novi Grad Sarajevo i Centar za socijalni rad u Sanskom Mostu. Drugi zadatak je provođenje uvodne obuke za programsko budžetiranje i budžetiranje za djecu u novoizabranim opštinama. Novoizabrane opštine su Velika Kladuša, Kupres, Gornji Vakuf/Uskoplje, Mrkonjić Grad, Derventa, Čelinac, Tešanj, Prnjavor, Posušje, Gacko i Distrikt Brčko. Pored navedenih opština u projektu učestvuju i organizacije civilnog društva iz gore navedenih opština. Prve inicijalne aktivnosti su usmjerene na razvijanju svijesti o problemu budžetiranja djece, dok će održavanje praktičnih treninga, iz gore navedenih oblasti uposlenicima odabranih institucija, na jednostavan i prilagođen način omogućiti dugoročnu primjenu osnova programskog, rodno-odgovornog i budžetiranja za djecu.

Udruženje „Društvo ujedinjenih građanskih akcija” - DUGA

Glavna uloga udruženja „DUGA” je da provodi obuke nastavnika iz obrazovne inkluzije na SPIS lokacijama: Velika Kladuša, Mrkonjić Grad, Gornji Vakuf-Uskoplje, Čelinac, Prnjavor i Derventa, te da saraduje s porodicama i školama. Najveći dosadašnji uspjesi su povećanje znanja i kompetencije savjetnika/ca (ukupno 10) u oblasti inkluzivnog obrazovanja, senzibiliziranje predstavnika/ca lokalnih zajednica za pitanja inkluzije i bolje informiranost o suvremenim trendovima u obrazovanju, te povećanje stručne kompetencije u radu sa djecom sa posebnim obrazovnim potrebama (ukupno 103 nastavnika/ca). Također, 5 škola je opremljeno didaktičkim materijalom za rad u inkluzivnim odjeljenjima (priručnici, didaktički materijal itd.)

Centar za obrazovne inicijative Step by Step

Uloga COI Step by Step u SPIS projektu jeste da implementira program Škole kao zajednice – izgradnja partnerstva između škole, roditelja i zajednice u 62 osnovne škole iz 11 zajednica u BiH. „Najvećim dosadašnjim uspjehom, iz prethodne faze SPIS programa, moglo bi se nazvati veliko povezivanje škola u svakoj od zajednica i škola iz različitih zajednica međusobno. To je rezultiralo osnivanjem facebook grupe „Škola pomjeri djeteta” koja sada broji 521 člana/icu i ljudi se još uvijek učlanjuju.” – zaključuju u COI Step by Step.

„Genesis Project” Banjaluka

Najveći uspjeh u prethodnoj fazi SPIS projekta je realizacija 10 Akcionih planova (predloženih od strane Akcionih istraživačkih grupa) u 10 „starih” SPIS opština. Akcioni planovi su bili veoma različiti i odražavali su potrebe lokalnih zajednica „Dugoročna održivost programa i razvoja partnerstva i nakon završetka projekta zavisi od aktivne uloge svih učesnika, školskog menadžmenta, nastavnika/ca, asistenata/kinja, roditelja i djece.” – smatraju u Genesis-u. Kao najveći uspjeh u proteklom kvartalu navode uspješno usvajanje metodologije produkcije Jednominutnih filmova mladih. Putem ove aktivnosti, Genesis Project edukuje djecu o načinu osmišljavanja kratkih filmova, u kojima djeca uče, kroz seriju radionica, kako da osmisle scenarija, kako da koriste tehnologiju video montaže i kako da produciraju svoje jednominutne filmove.

INFOHOUSE

INFOHOUSE će u okviru SPIS projekta održati 11 radionica u 11 ciljanih SPIS općina za dječake i djevojčice (oko 500 djevojčica i dječaka uzrasta od 13 do 15 godina) na temu interkulturalnog dijaloga i načina na koji djeca mogu komunicirati za društvene promjene. Cilj ovih radionica jeste razviti kod djece vještine boljeg uočavanja svojih sličnosti i različitosti, razumijevanje i poštovanje različitosti drugih i razvijanje međusobne tolerancije. Jedna od važnih uloga INFOHOUSE-a u okviru SPIS projekta jeste medijska kampanja i promocija realiziranih projektnih aktivnosti koja je će biti realizirana putem radio emisija (koje će uključivati radio igre za djecu) te web kampanju koja će se odvijati na lokalnom i državnom nivou.

NVO „Budimo aktivni”

Nevladina organizacija „Budimo aktivni” iz Sarajeva realizira podprojekat PAR – Participativno akciono istraživanje. Ovaj potprojekat se realizira na ukupno 11 lokacija, a NVO „Budimo aktivni” pokriva 5 lokacija i to: Brčko, Gacko, Kupres, Posušje i Tešanj. Generalni cilj ovog potprojekta je usmjeren na povećanje participacije – uključivanja djece i mladih u procese donošenja odluka u njihovim lokalnim zajednicama. „Očekujemo da će učešće djece u procesu donošenja odluka u lokalnoj zajednici biti više zastupljeno i samim time da će problemi na koje ukazuju djeca biti tretirani i ući u planove za njihovo rješavanje”. – navode u ovoj organizaciji.

NVO „Svetionik”

Glavna uloga NVO „Svetionik” jeste da implementira PAR i DevInfo komponente na SPIS lokacijama: Velika Kladuša, Mrkonjić Grad, Gornji Vakuf-Uskoplje, Čelinac, Prnjavor i Derventa, te pružanje pomoći pri implementaciji Akcionih planova koji se odnose na rješavanje prioritarnih pitanja/problema djece i mladih u navedenim opštinama. Najveći dosadašnji uspjeh je promjena svijesti među djecom i omladinom, njihovim roditeljima i nastavnicima, kao i predstavnicima vlasti i odgovarajućih ustanova o potrebi aktivnog angažovanja djece na rješavanju pitanja/problema koja su po njima prioritarna u ostvarivanju njihovih osnovnih prava. „Osigurali smo aktivnu participaciju djece i mladih u procesu donošenja odluka po pitanjima od njihovog interesa, kao i promocija iste u zajednici uz stvaranje mehanizama za njeno postojanje na lokalnom nivou od strane donosioca odluka.” – kažu u NVO Svetionik.

KALENDAR AKTIVNOSTI

12.12.2011 - Sastanak Upravnog odbora, zvaničan početak III faze programa (Banja Luka)

23.02. - 24.02 - Pipremne radionice za predstavnike opština iz Republike Srpske i Brčko distrikt-a nove faze projekta (Teslić)

27.02 - 28.02 Pripremne radionice za predstavnike općina iz Federacije BiH (Sarajevo)

April - maj - Radionice za djecu (GENESIS): „Rješavanje konflikata mirnim putem” (sve općine-opštine)

April - juni - Radionice za djecu (GENESIS): „Produkcija jednogminutnih filmova za mlade” (sve općine-opštine)

12.04 - 13.04 Radionice za predstavnike općinskih upravnih odbora (INFOHOUSE): „Komunikacija za društvene promjene” (Sarajevo)

19.04 i 20.04 Radionice za predstavnike opštinskih upravnih odbora (INFOHOUSE): „Komunikacija za društvene promjene” (Laktaši)

26.04 - 27.04 Radionica za predstavnike općinskih-opštinskih upravnih odbora (IBHI) „Pisanje projektnih aplikacija” (Sarajevo)

25.06 - Promocija dokumenta Okvirna politika unapređenja ranog rasta i razvoja djece u Bosni i Hercegovini, Sarajevo

25.06 - 26.06 - Trening „Istraživačko-analitičke metode”(IBHI) Vlašić, (sve općine iz FBiH)

18.06 - 19.06 - Trening „Istraživačko-analitičke metode”(IBHI) Jahorina (sve opštine iz RS)

Juli - August - Potpisivanje ugovora za implementaciju Akcionih planova (sve općine/opštine)

Juli - August - Trening za organizacije civilnog društva (INNOVA) na temu „Osnove budžetiranja, program budžet analiza, budžetiranje za djecu i zagovaranje budžeta”, (sve općine/opštine)

Juli - August - Trening za finansijske službenike (INNOVA) u općinama Tešanj i Velika Kladuša

30.08 - 31.08 Radionica(INFOHOUSE) interkulturalnog dijaloga i interkulturalne komunikacije za dječake i djevojčice – Sarajevo

Septembar - Oktobar - Radionice (INFOHOUSE) s djecom o temi „Mirno rješavanje sukoba” i „Produkcija jedominutnih filmova” (sve općine/opštine)

Septembar - Decembar - Trening(INNOVA) „Obuka na radnom mjestu” za službenike za razvoj politika i finansijske službenike (sve općine/opštine)

Septembar - Oktobar - Treninzi o budžetiranju za djecu (INNOVA) za organizacije civilnog društva (sve općine/opštine)

Septembar - Oktobar - Dvodnevni seminar (StepbyStep): „Škole kao zajednice-izgradnja partnerstva između škola, roditelja i zajednice(sve općine/opštine)”

20.09 - 21.09 -Trening (IBHI) „Odgovor na nasilje nad djecom” za predstavnike općina iz Federacije BiH (Mostar)

27.09 - 28.09 Dvodnevni trening (IBHI) „Odgovor na nasilje nad djecom” za predstavnike opština iz RS (Kozara)

Septembar - Oktobar Trening (DUGA) „Inkluzivno obrazovanje”, Brčko, Velika Kladuša, Kupres, Gornji Vakuf Uskoplje, Posušje, Tešanj

Septembar - Oktobar - Radionice (SVETIONIK; BUDIMO AKTIVNI) PAR grupe djece (sve općine/opštine)

Oktobar - Organiziranje dijaloga (INFOHOUSE) o socijalnoj inkluziji na okruglim stolovima/otvorene diskusije, organiziranje i implementacija 11 okruglih stolova u svim općinama/opštinama

Oktobar - Javne rasprave (IBHI) o Akcionim Planovima 2013-2014 (sve općine/sve opštine)

Oktobar - Novembar - DevInfo trening (BUDIMO AKTIVNI, SVETIONIK) za DevInfo menadžere i sakupljače podataka (sve općine/opštine)

Decembar - Usvajanje akcionih planova (IBHI) za općine/opštine

Za više informacija, molim kontaktirajte:

Ministarstvo civilnih poslova BiH

Dunja Šmitran

(033 492 525 i email:dunja.smitran@mcp.gov.ba)

Ministarstvo ljudskih prava BiH

Mirza Puzić

(033 703 980 i email:mirza.puzic@mhr.gov.ba)

Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS

Sanja Skenderija i Jelena Kuprešanin

(051 339 452 i email: s.skenderija@mzs.vladars.net i j.kupresanin@mzs.vladars.net)

Federalno ministarstvo rada i socijalne politike i Federalno ministarstvo obrazovanja

Edmira Aščić

(033 661 782 i email:edmira.ascic@gmail.com)

Federalno ministarstvo zdravstva

Dženita Hukić

(033 210 114 i email:dzenita.hukic@fmoh.gov.ba)

UNICEF

Selma Kazić, Rukovoditeljica projekta
(033 723 300 i email:skazic@unicef.org)

ZA NAREDNI BROJ PRIPREMAMO:

Intervjui sa nadležnima u sistemu društvene zaštite i inkluzije za djecu:

- Ministarstvo prosvjete i kulture Republike Srpske
- Vlada Brčko distrikta

Teme:

- Budžetiranje za djecu: Kako najbolje iskoristiti ograničena sredstva za dobrobit djece?

Vijesti:

- Potpisan protokol o međusektorskoj saradnji za rani rast i razvoj djece u Tuzlanskom kantonu
- Grantovi općinama/opštinama za socijalnu zaštitu i inkluziju najranjivijih porodica i djece
- Diskusije djece i odraslih: Zajedno do najboljih odluka za dobrobit djece

Priče iz života:

- Djeca opisuju životne probleme kratkim filmovima
- Sa zida želja na djela - rezultati akcije

